

In de schijnwerpers: Frits Esser, langste lid van SV Schaesberg

Frits Esser is lid van onze vereniging sinds 1 januari 1963 en is derhalve het langste lid. Reden om deze bijzondere man in de schijnwerpers te zetten.

In den beginne...

Frits is geboren op 24 december 1936 in Aken, een kerstkindje dus. Hij kwam niet alléén ter wereld, maar tegelijk met broer Hans. Enkele dagen eerder, op 20 december, werd de SV Schaesberg opgericht. Een vijftiental personen kwam op initiatief van L. Reichrath bijeen in lokaal J. Verhoeven. Het kan toch geen toeval zijn dat Frits kort na die oprichtingsvergadering ter wereld kwam? Heeft hij er lucht van gehad?

Getrouwd met Bettie en...

Frits woont in *Kirchroa* en is getrouwd met Bettie, met wie hij nu al 33 jaar samen is. De liefde voor schaakgodin Caissa is echter van nóg langere duur, want Frits werd op 1 januari 1963 lid van SV Schaesberg en dat betekent – tel maar uit – dat het ‘huwelijk’ met Caissa nu al bijna een halve eeuw stand houdt. Overigens is het met de volledige toestemming van Bettie dat Frits er een ‘tweede vrouw’ op nahoudt. „Hij is niet alleen met mij getrouwd, maar ook met de *schaakvereniging*”, zegt Bettie.

De eerste grote hobby

Nee, niet het schaken, maar een ander heel aangenaam tijdverdrijf was de eerste grote hobby van Frits. Wielrennen. Hij kon het heel aardig. Hij was lid van de Tour- en wielclub Ubach over Worms en beoefende de wielersport in wedstrijdverband bij de amateurs van de KNWU. Tientallen foto's in een zorgvuldig bewaard album getuigen daarvan: zijn overwinning in 1954 in de ronde van Hoensbroek, een ploegentijdrit van 160 kilometer in Wijk bij Duurstede, de ronde van Bunde, de ronde van Heerlerheide, de beklimming van de Cauberg, enzovoorts. „Kijk eens wat ik toen nog slank was”, zegt Frits met een uitbundige lach. Bettie kijkt met een schuin oog mee. Ze ziet het verschil tussen toen en nu maar al te goed...

Een ‘tweede wielercarrière’

Ook nadat Frits zelf niet meer in wedstrijdverband fietste, bleef hij actief in de wielrennerij. Het werd 'n soort ‘twee wielercarrière’. Frits had een eigen rijwiel- en bromfietszaak en wist derhalve alles over reparatie en onderhoud van tweewielers. De wielersport kreeg hem te zien in diverse functies: als mecanicien, ploegleider en sponsor. Ook hiervan heeft Frits (hoe kan het anders?) heel veel foto's. We zien Frits in een witte overall als hij een fiets staat te repareren tijdens de Ronde van Nederland in 1967 en we zien hem in de ploegleidersauto van de Flandria amateurploeg. Hij draagt een mooi colbert met het logo van Flandria de Clerck. Frits zegt met een gulle lach: „Officieel was ik directeur sportief!”

Foto's

Hij heeft altijd veel foto's gemaakt, maar is zelf ook veelvuldig op de gevoelige plaat vastgelegd. „Kijk, hier heb ik een Nikon fotocamera omhangen”, zegt Frits en wijst een foto uit de jaren zestig in een van de albums aan. Toen al dus. En nog steeds „Ja, ik heb altijd veel gefotografeerd. Ik kan welhaast van iedereen in Limburg die schaakt een foto laten zien.” Op zijn schaakkamer bewaart hij stapels foto's en cdroms met foto's.

Toch eerst nóg een andere hobby

Kwam na het wielrennen het schaken? Nee, eerst nóg een andere hobby. „De dokter zei dat ik niet helemaal met de sport moest stoppen omdat abrupt stoppen niet goed voor de gezondheid was”, zegt Frits, „en ik was nog vrij jong en wilde nog wel sportief bezig zijn. Toen ben ik gaan voetballen.” Hij deed dat bij RKONS en Kakertse Boys in Schaesberg. Een groot succes

werd het niet. Frits raakt geblesseerd aan een knie en na een half jaar hing hij de voetbalschoenen aan de wilgen. Frits: „Het bleek ook wel dat voetballen niets voor mij was.”

Schaken

Het was Frits al meerdere malen opgevallen dat bij Sporthuis Diana in Heerlen een schaakspel in de etalage stond en op een goede dag besloot hij er op af te stappen. Hij kocht bord en stukken. „Het schaakspel had me altijd al gefascineerd en ik wilde dat spel leren kennen. Nadat ik bord en stukken had gekocht, ben ik bij boekhandel Wijnands een schaakboek gaan kopen van Max Euwe, *Volledige handleiding voor het schaakspel*. Aan de hand van dat boekje ging Frits thuis oefenen. Zijn allereerste partij was een simultaan bij V&D in Heerlen tegen Berry Withuis. Frits had Caro-Kann ingestudeerd en hield het 44 zetten vol. Die partij heeft hij destijds keurig genoteerd en altijd goed bewaard, zoals hij alle partijen die hij ooit speelde noteerde en goed opborg. „Ik heb alles nog. Bakken vol. Ik zou wel eens willen weten hoeveel partijen ik alles bij elkaar gespeeld.” Tja Frits, wat let je? Tel en gij zult het weten! „Nee, dat is onbegonnen werk”, weerspreekt hij.

Lid van SV Schaesberg

In zijn rijwiel- en bromfietszaak kreeg Frits regelmatig schakers over de vloer. Rudi Slanina was zo iemand. Hij wist Frits aan te moedigen om lid te worden van SV Schaesberg. De woorden ‘kom toch bij de club’ waren niet aan dovemansoren gericht. In 1962 werd Frits lid. „Voorzitter Frans Theunissen was ’n zuinige”, weet Frits nog, „want hij wilde me niet meteen aanmelden bij de bond om kosten te sparen en daarom sta ik pas officieel als bondslid geregistreerd per 1 januari 1963. Nu is dat niet meer, nu melden we de leden meteen aan bij de bond.” Frits was met z’n 26 jaar het jongste lid. Dat veroorzaakte wel even wat drempelvrees. „Want het waren allemaal oudere mensen waar je tegen opkeek”, zegt Frits, „zoals Sjef Gulpers, Frans Theunissen, Hub Triepels (de sterspeler), Harrie Dohr, Jac Teeuwen (hoofd van de school), Leo Hendriks, Henk Rozeboom, Jean Esser, Rudi Slanina, Jan Smits, noem maar op.”

Nieuw leven

De groep wijze, oudere mannen was volgens Frits echter wel bezadigd en zij waren dan ook blij met de initiatieven van Frits die voor een nieuwe impuls zorgden. Hij deed voorstellen om de vereniging nieuw leven in te blazen en die werden omarmd. Frits was niet iemand van het spreekwoord ‘de beste stuurlui staan aan wal’. Hij voerde de ideeën ook daadwerkelijk uit. In 1964 was hij samen met Wim Fröhlich’s organisator van de Limburgse Bondswedstrijden. Dit eerste door SV Schaesberg georganiseerde toernooi werd met 124 deelnemers meteen een succes. Frits ziet die bondswedstrijden, waar hij tevens wedstrijdleader van was, nog steeds als een hoogtepunt. Voor het vele werk schrok hij nooit terug. „Kopiëren kon in die tijd nog niet. Je kon in de typemachine wel een doorslag maken zodat je nog een tweede of derde exemplaar had, maar ik wilde de verenigingen geen doorslag sturen – dat vond ik niet zo netjes. Daarom heb ik de uitnodigingen naar de verenigingen allemaal apart, één voor één, getypt.”

Schaakreis naar Rusland

Nog steeds glundert Frits als hij terugdenkt aan de schaakreis naar het mekka van de schaaksport, Rusland, die hij in 1967 samen met Jean Esser (geen familie) maakte. In het blad van de KNSB las hij over de mogelijkheid om in te schrijven voor een georganiseerde reis en was direct enthousiast. Tien dagen Moskou, vijf dagen Leningrad. „Een onvergetelijke reis, we hebben het schaakmuseum in Moskou bezocht. We kregen alles te zien, foto’s, de wereldbeker, prachtig! We hebben diverse schaakgrootheden ontmoet zoals Lilienthal en Averbach en in Leningrad zelfs nog in hetzelfde hotel geslapen als Joeri Gagarin, de eerste man in de ruimte.”

Inzet voor de club

Frits Esser heeft zich vanaf het moment dat hij lid werd, onafgebroken op velerlei gebied ingezet voor de vereniging. Hij organiseerde tal van wedstrijden en simultaans en werd ook bij toernooien van andere clubs gevraagd als wedstrijdleider. Ook was hij drie jaar bestuurslid van de Limburgse schaakbond. In 2003 werd hij benoemd tot Lid van Verdienste van de Limburgse bond. Hij doet zijn werk op bevlogen wijze. Overal waar het kan, probeert hij ziertjes te winnen voor de schaaksport. Toen hij in het ziekenhuis terecht kwam, speelde hij een partijje tegen een verpleegster. En kleindochter Fleur van acht jaar is ook een ijverige leerling. Frits is nog altijd actief bestuurslid van SV Schaesberg en doet de public relations, de website en het clubblad. Ook verzorgt hij de toto voor het voorspellen van de uitslagen van de interne competitie. Er zijn niet veel schaakverenigingen meer die een clubblad maken. Frits laat het echter nog viermaal per jaar verschijnen, steeds na twee LiSB-competitieronden. Als die ronde van de externe competitie erop zit, wil hij het blad zo snel mogelijk laten verschijnen. „Ik wil de actualiteit niet verliezen”, zegt Frits. Het zorgt in huize Esser dan wel eens voor de nodige hectiek, zweetdruppels en stress, want binnen enkele dagen wil hij het blad dan gereed hebben. „Een vereniging heeft nou eenmaal lui nodig die de kar trekken, want anders dut de zaak in. Ik ben een van die mensen die zichzelf min of meer heeft opgelegd om de club in stand te houden.”

Betekenis van het schaken

Welke betekenis heeft het schaken voor Frits? „Heel veel uiteraard. Het mooie is dat je mensen tegenkomt met allerlei verschillende achtergronden en een enorme variatie aan beroepen. Dat is anders dan bij bijvoorbeeld een voetbalclub waar het allemaal knullen van dezelfde leeftijd zijn. Bij het schaken heb je totaal verschillende mensen. Als je wat ouder wordt zoals ik, is het ook belangrijk dat je hersens actief worden gehouden. Wel vind ik het jammer dat ik niet constanter kan spelen. Ik verlies vaak partijen dat ik achteraf denk ‘hoe is het mogelijk?’ Er zijn dagen, dan zet ik maar wat en verlies ik partijen als een beginneling. Maar anderzijds, als het echt ergens om gaat kan ik me nog wel inzetten en concentreren en dan kan ik toch ook nog partijen winnen van sterkere spelers zoals pas nog tegen iemand met een rating van ruim 1800.”

Frits Esser zal niettemin, als het aan hem ligt, nooit verloren gaan voor SV Schaesberg. „Ik ben een verenigingsman. Ik heb mijn hart verpand aan deze club en daar stap niet vanaf. De club staat bij mij op de eerste plaats.”

*Frits en Bettie, bedankt voor de hartelijke ontvangst.
Frank Clevers*